

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Melyben: Vidéken:
 Egy héra. I kor. Egy héra. I kor. 50 fill.
 Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolós szerkesztő:
IFJ. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piac-utca 47. és 49. szám.

A főváros a királyhoz.

A székesfővárosi tanács előtt van Polónyi Géza és társainak indítványa: Irjon feliratot a főváros a magyar képviselőházhoz. A képviselőház a királyhoz, hogy az esztendőnek felét töltsé udvartartásával Budapesten, mert csak így térülhet vissza magyar zsebbe az a töméntelen millió, a mely Bécs zsebébe vándorol az udvartartás költségeiből. Az indítványt titoknak őrizték és suttogva szóltak róla azok is, a kik a kérvény sorsáról tegnap döntöttek.

Döntöttek pedig a kerületi vezérek. Kényes volt a helyzetük nagyon. A főváros képviselői nem helyezkedhetnek szemben a fővárossal. Hiszen megérték a főlnegyeltetésre, ha ezt a kérvényt elvetnék, vagy nem sietnének mellette sorakozni, hogy azt közefebb vigyék a megvalósuláshoz.

A már megrendjelezett és meg nem rendjelezett helyiérdekű akrobaták fullánkot éreztek az indítványban. Hogy így úgy, hogy tán talán, odafönt, az a mód feletti nagy hatalmasság, a ki látcsövét budai kastélyából naponta háromszor igazítja a mérsékelt nagy-ságos Ehrlichekre és a tökéletesen

méltóságos Hűvösökre, neheztelni fog, hogy éppen leghivebb emberei bolygatják a czivillista költségeit.

A városiakban tehát zsendül újra a politika magas iskolája. A legtitkosabb értekezlet elhatározta, hogy nemes hevülettel áll az indítvány pártjára. Ha kell, leir, felir, átír, megtanulják miatta a gépirást, a gyorsírást, sőt a hibátlan magyar írást is.

Melyik törzsakarát ne mozdulna meg, hogy időtlen időig itt fogja a magyar királyt? Melyik adókövető tekintélynek ne telnék öröme, hogy udvari bálokon, estélyeken miként gyarapodik ez az ország. Melyik helyiérdekű jellemnek ne telnék benne öröme, hogy péppé látja összezsugorodni a budapesti szokvány diplomáciai testületet a valóságos diplomaták mellett, a kik közül még a török nagykövet is tud törökül.

Am a sok tekintet kerítése mögött guggol a megható loyaltás. A törzsek értekezlete nem tartja időszerűnek az indítványt most. Várjunk míg elutazik. Tavozván a király, a hétrét görbült gerinczek lassanként kiegyenesednek. És ha meggyőződnek róla, hogy már se király, se egy fia herceg nincs már Budapesten: az operett önértzet

jelentkezik újra és követeli az indítványt, hogy megszavazza.

De csak ha már teljes bizonyossággal elutazott a király . . .

Vér- és pénz szivattyuzás.

— A delegációk ülése. —

Kedden délelőtt az osztrák albizottság a hadügyi költségvetéssel foglalkozott és délelőtt 11 órakor a magyar külügyi bizottság is ülésezett.

Láng Lajos elnök bejelenti, hogy a külügyminiszter ennek az osztrák delegációban elmondott beszédét régi szokashoz híven magyar fordításban kinyomatta és az albizottság tagjai között kiosztatta. Kéri, tekintse az albizottság az expozé elmondottnak.

Falk Miksa indítványára az albizottság egyhangúan hozzájárul ahhoz, hogy az expozé felett nyomban megkezdje az általános és részletes vitát. Ezután az előadó megnyitja a vitát széles körvonalokban mozgó fejtegetéssel.

Lovász Márton ellentmondást lát a külügyminiszter expozéja és a hadügyminiszter abnormis követeléseinek között. Az expozé a pontikai helyzetet bekesnek fesi, a hadügyi kormány pedig laza-an készülődik a nemzetől óriási penzaldozatot kíván. Felvilágosításokat kér e tekintetben a közös külügyminiszterrel. Az osztrák külügyminiszterrel történt megbeszéléseket, valamint az előadó, úgy szóló sem tartja abszolút bekegarancziának. Osztrák balkáni aspirációiról nem szabad megfeledkeznünk. Ez okból op-

Pénz és babér.

(A »Szinház« után.)

A színésztalentum az a tőke, amely minden más művésznél több pénz és babérbeli kamatot hajt. A természettől halálukig kapott kölcsönt könnyű módon gyümölcsöztetik 50—100 százalékra. Persze fődolog, hogy az illető híres legyen, mert mennél jobb hangzású a név, annál erősebben csengő arany.

Egy diva minorum gentium bizonyára kisebb igényű, mint teszem fel Patti Adelia. Bizony osztályozás van a művészek között, nem előre megállapított, hanem olyan magától adódó.

Nem tudom, angol vagy amerikai volt-e — hiszen csak az ilyen tölti ezzel az idejét — kiszámította egyszer, hogy mennyit kap Patti egy-egy hangért, ugyanaz a Patti, aki Cincinnatiiban egy estéért 36.400 koronát kapott s aki aránylag mindig a legnagyobb fizetést s honoráriumot élvezte.

Kétségtelen, hogy azok a tulzott összegek, amelyeket egyes divák és magas C lovagjai követelnek, nincsenek észszerű arány-

ban azzal, amit érték nyújtanak. A közönség ezen ugynevezett kedvenceinek folyton növekedő díjai a modern színház rákfenei s okai egyes művésznők nagyravágyásainak, a mely némelykor az örültséggel határos.

Például Caterina Gabrielli (1730 1796) mikor Pétervarra került, 20.000 rubelnyi fizetést kért.

— De hiszen ennyi pénzért két tábor-szernagyot kaphatok! — kiáltott fel II. Katalin csárna megborításkozva

— Ugy! ? felelte csipősen Gabrielli — akkor énekeltesse a tábor-szernagyait!

1894-ben Beniczky, a budapesti Operaház intendánsa Giulio Perottival tárgyalat szerződötetés dolgában. Az elkényeztetett tenorista ridegen odavetette:

— Nyolcz hónapra 30.000 frt. fizetést kérek és — a vaskoronarendet.

Beniczky így felelt:

— A vaskorona rend felett nem rendelkezem, tehát nem is adhatom magának. Eillenben 30.000 frtom van, de azt meg nem adom.

Perotti egyik kollegája, mikor ezt megtudta, azt kérdezte a tenoristától:

— Hogy tudott 30.000 frtot kérni, hiszen Szapary gróf miniszterelnöknek is csak 32.000 forint fizetése van.

Perotti nevetve válaszolt:

— Jó — jó! Csakhogy a publikumnak több gyönyörűsége telik bennem, mint Szapary grófnak.

Ferrari impresszárió Tamagnonak, a híres olasz hőstenornak 750.000 frankot ajánlott fel egy amerikai körutert. Tamagno azonban csak egy kerek millióért vállalkozott a körutra. Erről jut eszembe Nagy Frigyes királynak a levele, aki mikor két énekesnő magas követelésekkel állott elő, azt írta az intendánsának:

— Astina és Goristini elbocsáttatásukat kérik. Ördöngös két leány, torkig vagyok velök. Nekem agyukra kell a pénz, nem pedig hogy fürjeket etessek velek. Vigye el az ördög azt a két személyt.

Cuzzoni 1725-ben kidobta lakásából azt az impresszáriót, aki 240.000 lírát ajánlott fel neki egy művészi körutert azzal a megjegyzéssel, hogy ennél többet keres Angolországban is.

Gertrud Max, mint Nagy Frigyes udvar-

Nyári ruhák
 tisztítását és festését

kifogástalanul teljesít **KONC JÓZSEF** kelme-festő és ruha tisztító Debreczen. Üzlet: Battyányi-u. 2., műhely: Vár-utca 3. (Zenede épület.)

timisztikusnak tartja a külügyminiszter expozéjában nyilatkozó felfogást. Azt a törekvést, hogy Ausztria-Magyarország nyomást gyakorol a Balkánon észlelhető történelmi folyamatra nem tartja Magyarország érdekében levőnek, mert ezzel elveszítjük a balkáni népek rokonszenvét s Oroszország karjaiba kergetjük őket. **Helyteleníti a külügyminiszter kiméletlen szavait Törökországgal szemben. Részletes felvilágosításokat kíván a macedóniai reformok állásáról, akadályairól, nehézségeiről.**

A magyar közvélemény máris nagy mértékben nyugtalanodik e részben, hosszabban fejtegeti a monarchianak és Oroszországnak közös fellépését és nagy szolidaritását a Balkánon, a mely tulajdonképpen csak Oroszországnak használ. Oroszország el lévén foglalva Kelet-Ázsiában, a Balkán kérdésben megköti a mi kezünket s gyűlöletes szerepet játszat el velünk, érdekeink és tekintélyünk rovására. Bizalommal e politika iránt nem viseltetik s költségeit nem szavazza meg.

Okolicsányi Lászlóra nem tett kedvező hatást a külügyminiszter expozéja, a kinek külügyi politikája nem szolgálja a nemzet törekvéseit, azoktól merőben idegen. Deczemberi expozéjában a miniszter még aggodalommal szolt az olasz nép némely rétegeinek irredentalista törekvéseiről: most pedig teljesen meg van nyugtatva e tekintetben, holott ily rövid idő alatt változás jöhetett ugyan létre az olasz hivatalos világ magatartásában, de nem jöhetett és nem is jött létre a népek érzelmeiben. A harmas szövetség nagyon drága békebiztosíték, a hadi kiadások roppant növekedése értékét kétségessé teszi. **A leghatározottabban elítéli szóló a Törökországgal szemben használt éles hangot.** Elitéli nemcsak azért, mert más állammal szemben ez a hang nem járja, de azért is, mert Törökország nem szolgált erre rá. Hiszen maga a trónbeszéd is a reform actió örvendetes haadásáról is beszél. Ez a hang ellenkezik a magyar nemzet érzelmeivel s így óhajtandó volna, hogy az albizottság jelentésében enyhítsük annak Törökországra gyakorolt hatását. A magyar delegáció állástoglalásából hadd lássa Törökország, hogy a magyar nemzet iránta való rokonszenve változatlanul fennáll.

A kereskedelmi szerződésekről szólva, konstatálja, hogy a korábban kötött szerződésekben Magyarország anyagi érdekeit el-

hanyagolták. Ennek a mostani szerződésekben Magyarország javára meg kell változnia.

A külügyi politika iránt, a mely csak az udvar szolgálatában áll, a nép érdekeivel keveset törődik, bizalommal nem viseltetik. Több szónok nem lévén, elnök a vitát bezárja.

Hadüzenet.

(A külügyminiszter kirohanása Törökország ellen.)

Már rég porolták ki a plundrát!

A napilapok csaknem valamennyien ugyanazon véleményen vannak Goluchovszky gróf beszédjének ama részéről, a mely Törökországgal foglalkozik. Valósággal hadüzenetnek tartják. Az a megaláztatás, amely Törökországot érte, hogy belügyeibe idegenek avatkoztak, elég ok, hogy Törökország keseregjen. Hát a keserűség tetejébe még odadobja Goluchovszky gróf a kihívó fenyegetések sokaságát. Es ez a fenyegetés — jósolja egy kiváló magyar elme, a kinek előrelátásáról sok írott bizonyíték van, új alakulásokat, új szervezkedéseket létesít majd a Balkánon Ausztria-Magyarországgal szemben. Mit adhatunk mi a balkán államoknak? építette továbbá okoskodását a bölcs ember. Adhatunk nekik területi integritást. Mit adhat nekik Törökország. Területet. Ha most integritás és valóságos terület között kell választani: ugyan melyik apró fejedelemség lesz olyan számar, hogy ne az utóbbit válassza Törökország szövetségével?

— Én — ugymond — azt hiszem, hogy ez a kiválóan derék leány, a mi külügyminiszterünk orosz csapdába került. Törököt fogatott vele Oroszország és bármint tutkojják is, a monarchia nagy és súlyos háborúra készül. Ezt a háborút nem fogja megakadályozni a mi jó öreg királyunk. A kinek viharos életéről muljk el ez az utolsó keserűség. De a politikát Bécsben már nem Goluchovszky gróf cselekszi teljesen, hanem Beck báró és vezérkara. A katona pedig mindig katona párti. A katona aranykora a háború... Kezemet rá, fejezte be elmékedését a kiváló ember, hogy az őszön kikezdi Ausztria-Magyarországot és a megszelídített Bosznia vadul ellenünk legelöb. A Balkánon nem gyűlölik úgy Törökországot, mint amennyire a svábokat utálják.

énekesnője, évente 3000 dollárt kapott. Londonból pedig öt hangversenyért 1600 forintot ajánlottak fel neki. Miután a király nem adott szabadságot, Gertrud Max Londonba szökött, ahol aranyeső árasztotta el.

Miután Catalani I. Napoleon előtt St-Clouban énekeit, a császár 5000 frankot fizetett, évente 12.000 frankot biztosított neki élethossziglan és átengedte két estére a párisi Operát, ami 50.000 frank tiszta jövedelmet jelentett. De ez nem volt elég Catalannak s elhatározta, hogy elhagyja Páris.

— Hova készül, asszonyom? — kérdezte tőle Napoleon.

— Londonba, felség!

— Maradjon Párisban — szolt a császár. Kap évi 100.000 frankot és két hónapi szabadságot.

Catalani némán meghajolt és — Londonba ment, ahol 250.000 frankot kapott a szezonra s ugyanannyit keresett szabadságideje alatt is. Egy estéért, amelyen a „God save the King“-et énekelte, 5000 frankot kapott. Imádták, azonban magáneletéről, amely sok kívánnivalót hagyott hátra, garmadával mesélték a pikáns anekdotákat. Az isteni Angelika lelkes tisztelői közzé tartozott Buckingham márkis is, aki a művésznőt és fér-

jét, Valabreque volt francia kapitányt pompás birtokára, a Stowe kastélyba hívta meg.

A művésznő, valahányszor csak felkérték, hogy gyönyörködtesse a jelenlevőket dalával, szívesen megtette. Mikor azután a Valabreque pár kimulatta magát a vendégszerető márkis birtokán, elbucsztak tőle s e közben Valabreque ur mosolyogva csuszta-tott egy darab papírost a háziur markába. A márkis nem kevéssé lepődött meg, amikor elolvasta: „17 dal énekléseért 1700 souveraine“ — és szónélkül kifizette az impreszario-férjnek a „megdolgozott“ összeget. Ez az eset nagyon ártott Catalani jó hírnevének és a közönség körében népszerűtlenné tette.

1827-ben Virginia Blasist évi 36.000 frankért szerződtették a párisi nagy Operához. A ma már feledésbe merült Gioslop évente csak egyszer lépett fel a párisi Operában s ezért 75.000 frankot kapott. Henriette Sontag (Rossi grófnő) egy londoni estélyen 50.000 frankért lépett fel; 1849-ben pedig a londoni szezonban 500.000 frankot keresett. A híres Malibran asszony Párisban 75.000 frank gázsit élvezett, a jutalomestélye és a szabadsága ugyanannyit jövedelmezett. 1833-ban a londoni Drury-Lane-Teatre 40

Vármegyénk és közelvidéke.

— **Főispáni kiruzozás Hajdunánásra.** Az elmúlt vasárnap az új főispán Hajdunánás városát tisztelte meg látogatásával. A vármegyei központi tisztikar majdnem teljes számban kísérte ki a főispánt, a moteroson, Hajdunánásra; mivel a figyelmes nánási előjáróság a tisztikart is meghívta a főispáni látogatás alkalmából. A főispánt a vasuti állomáson igen mérsékelt számmal fogadták és leginkább a hivatalos körök. Szébbnél-szebb úrfogatokban nem volt hiány; de a józan hajdunép az ösmeretlen érdemű ifjú főispánt közönyösen fogadta. Vasárnap délelőtt lévén, szokás szerint, több ezernyi nép töltötte az időt a piacon, a mely ugyan a bevonuló főispánt megbámulta, de a tömegből üdvözlésére egyetlen éljenző szó nem hangzott el. Délben mintegy 80 teritékű közbéd volt, a melynek az „előkelőségéhez“ csakugyan szó nem férhet. Mind ott volt a sok-sok hivatalnok, Felköszöntöket is mondtak, egyéb baleset nem történt; mert még a szeszélyes motorkocsi sem mondta fel utközben a szolgálatot.

A böszörményi határozatról sok szó esett a köznapokban. A minisztereknek kézcsókkal, a vasutasoknak kancsukával kedveskedő határozatra Hajdunánás közönsége nevében is ráütötték a bilyogot. Most már azután rányomhatja Tisza Pista ezt a szegénységi bizonyítványt, a melyet, hogy városukból származik, mélyen restellik a hajduböszörményi független érzésű derék polgárok, a kiktől sokkal távolabb áll, mint Makó — Jeruzsálemtől, Tisza Pista gróf uréknak bökölölni, bizalmat nyihorászni. A hajduböszörményi független polgárság kiváló tagja, vármegyei képviselő, jelentette ki előttünk, hogy a böszörményi független hajduk restellik ezt a határozatot és abban semmi részök. Mert a vasutas küzdelem idején olyan módon csempésztek be Böszörmény cégére alá ezt a rút kakuktojást Zsigmond Sándor esperes és társai, hogy interpelláció alakjában hozták szóba az

estére 140.000 frankért szerződtette. A legközelebbi évben 185 előadásból álló olaszországi körutjáért 720.000 frankkal jutalmazták és 1836-ban, rövidesen a halála előtt egy 600.000 frankos szerződést írt alá.

Viardott asszony, Turgenjew barátja, Pétervárott egy hónapra 50.000 rubelt kapott, a jutalomestélye 12.000 frankot hajtott. Rubini, a híres művész, egy estélyen 60.000 koronát keresett Pétervárott.

A világhírű Barnum 1850-51-ben olyan szerződést kötött Jenny Linddel, hogy 150 hangversenyből álló amerikai körutjáért 80.000 dollárt ad neki, gondoskodik el látásáról. Lindnek olyan óriási sikerei voltak, hogy felbontotta a szerződést és „saját szakállára“ körutazott. A művészi körut, a mely alig tartott egy évig, 3 millió dollárt jövedelmezett a svéd fülemilének.

Csakhogy, amilyen könnyen keresik a művészek a pénzt, olyan könnyen adnak tul rajta. A legtöbben állandó pénzzavarban szenvedtek és nyomorban haltak el s mihelyt eltűntek a színpadról, elfelejtették őket. Mert hát a nagy művészek sohasem tudnak jól számolni. Ehhez külön művészi tehetőség kell.

Plantus.

összehívott rendkívüli közgyűlésen, a mely közgyűlésnek három olyan közömbös tárgya volt hirdelve, hogy megessett biz az, a független gondolkozású bizottsági tagok nem is mentek fel a gyűlésre. A függetlenségi párt részéről csupán néhány egyszerű képviselő volt jelen, így ellentmondás nélkül hozakodhattak elő a Tisza kegyeit keresők ezzel a pellengéres, hirhadt, Bocskai népéhez nem illő határozattal. A véletlenül jelen volt néhány egyszerűbb függetlenségi képviselő nem szólalt ugyan fel, de nem is szavazott velök. Ez az igazi eredete a hirhadt böszörményi határozatnak, a melynek ágykából nem kevesebb furfanggal pattant ki a vármegyei felirat, a melyet az új főispán még a közgyűlés kikészített állapotában sem mert szavazás alá bocsátani, pedig mintegy 40-en voltak jelen. Azért a legösszintebben kívánjuk, hogy csakis ilyen bizalomban legyen Tisza Pista gróf uréknak részök; mert akkor mielőbb eltemeti őket a rettenetes nagy népszerűség.

Betörés. Hajdusoboszlón betörést és lopást követett el Kovács Gábor 18 éves fiatal ember. A betörő alighanem Debreczen felé vette az útját. A szoboszlói rendőrség táviratilag értesítette a debreczeni rendőrséget a betörésről és kérte a betörő elfogatását.

Egy lelkész bucsuja. Sárkány József bélfenyéri róm. kath. lelkész dereceki plébánossá választották. Távozása alkalmából a tenkei társaskör nagyszabású bucsu estét rendezett, melyen a vidék előkelőségének színe-java részt vett. A derék, közisztületben álló lelkészre több szép pohárköszöntőt mondtak. Vacsora után sikerült táncmuláság volt.

Nagy cipész panamái Budapesten.

Egy szövetkezet panamája.

Ezelőtt 14—15 évvel alakult meg Budapesten a cipészek ipari hitelszövetkezete. Egy sereg, nagyobb részét segédekből és nem mesterekből álló cipész-munkás állt össze, hogy a maga sorsát olcsó hitel által könnyítse. Eleinte, úgy látszott, jól megy a dolog s a szövetkezett be is lépett az országos központi hitelszövetkezetbe, mint tag.

Aztán kezdődtek nehezebb idők. A hozzá nem értő emberek vezetése alatt álló hitelszövetkezet óriási munkabéreket fizetett, s ezért a tagok természetesen igen meg voltak elégedve. De a központi szövetkezet nem nézhette ezt nyugodt szemmel. Meg kellett látnia, hogyha nem is rosszhiszeműleg, de hallatlan rossz gazdálkodás folyik a cipészek szövetkezetében, a mely a rendkívül magas munkabérek fizetését nem bírhatja ki.

Ugy is volt. Az 1902. évi közgyűlés jelentése ezen évben nem kevesebb, mint 7770 korona veszteséget konstatált. De azért a vezetőség tovább kísérletezett, anélkül azonban, hogy okszerű gazdálkodást hozott volna be. Ment minden a régiben, a munkabérek maradtak a régi horribilis nivón.

Ezt az érthetetlen és a tönk felé törekvő manipulációt nem nézhette összetett kezekkel az országos központi hitelszövetkezet s miután a cipészek ragaszkodtak az értelmetlen vezetőséghez, a szövetkezet fel számolását ki kellett mondani. Ez meg is történt, annál is inkább, mivel a kormány is erős lökést adott a fejtelenség szövetkezetnek, megtagadván tőle minden további anyagi támogatást.

A feltámadás érthető riadalmat keltett a szövetkezet tagjai sorában. A nagy munkabéréktől elesett munkások a legelkeseredettebb hangulatban tárgyalták a hitelszövetkezet dolgát, amely most már nemcsak a jó kenyérkeresettől fosztotta meg őket, de súlyos adósságot is rótt rájuk. Mert azzal tisztában lehetett a szövetkezet minden tagja, hogy az országos központi hitelszövetkezet nem fogja viselni az egész kárt.

Amint azonban értesülünk, a válság a lehető legszerencsésebb elintézését fogja névni, mivel az országos központi hitelszövetkezet lemond a vagyoni felelősségre vonástól s a veszteséget maga viseli.

Hogy mily nagy a fedezetlen összeg, azt még most tudni nem lehet, erre nézve most folyik a vizsgálat, de hogy nem kis összegről lesz szó, az kétségtelen. *Az eddigiek szerint 120—130 ezer koronáról van szó, de lehet, hogy ezt az összeget is jóval felülhaladja*

Mi az ujság?

Hogy mulat a néger. Chicagó egyik dús gazdag négere, a kinek mesészerű különözökései vannak, szalonkocsi építtetett magának, amelyben pezsgős pavilonokat és variété színpadokat rendezett be. A néger, ha nagyot akar mulatni, felültet a szalonkocsijára néhány tucsat leányt, mindenféle színűt — és megy a gőzös hosszú utakra a nélkül, hogy megállna valahol. Az ablakokat lefüggönyözi, benn a kocsiiban pedig a legörültebb dobzódások folynak le. A legpazarabb kényelmű különoszobákban bájos, szőke lányok hordozzák fel a pezsgőt és a néger kurjongat és iszik. Így mulat a néger. Persze nem minden néger, csak a milliomos néger.

Sándor király egykori szeretője

Benkő Rózsi is nagy szerepet játszott valamikor. Nem volt királyné, de híresebb volt annál királynak volt a — kedvese. Aztán a királyból hideg halott lett, leütötték hü alattvalói a fejéről a koronát. Benkő Rózsi-ról még életében megfélekedett és pénz nélkül hagyta. S ez lett a leány veszte. Kért pénzt, nem kapott, zsarolni akart: lecsukták, kiutasították a fővárosból, elzüllött. Most aztán újra megjelent a színen és kérte a főkapitányt, hogy adja meg neki az engedelmet arra, hogy visszatérjen a fővárosba. És rongyosan vissza is tért oda, ahol gyémántokban pompázott egykor, mint a rácz király irigylet szeretője.

Egy áthelyezés története. Néhány hónap előtt történt, hogy Döbrentey Károly százados, aki a 8. honvédegyezred aradi zászlóaljában szolgált, súlyos lábbajával a budapesti Vöröskereszt-kórházba került, ahol a jobb lábát levágták. Azóta súlyos betegesen feküdt s csak a napokban épült fel annyira, hogy elhagyta a kórhágot. Döbrentey Károly százados a honvédelmi miniszter természetesen felmentette a csapatszolgálatról, de kiváló képességeire való tekintettel nem nyugdíjazta, hanem a Ludovika tanárává nevezte ki, ahol fegyvertant kellett volna előadnia. Mivel azonban egész ségi állapota miatt ezt az állást sem foglalta el, most a honvédelmi minisztériumba osztották be Döbrenteyt.

Az elnadragolt trónörökös. Vaszilij, a szerb trón örököse, valaha király lesz és korona nyomja majd a fejét. Ha ugyan időközben kedves atyjával is nem végeznek épp úgy a szerb hadsereg derék tisztjei, mint ahogy Sándor királylyal. A szerb trónörökös addig is, amíg fejére száll a korona, éli világát és mulat. Eljár színházba is. És mint ahogy az mai napság már trónörökös körökben szokás, szívében morgantikus szerelmet táplál. Szerelmes lett Belgrád

legelső színésznőjébe, aki valahányszor csak fellép, ott van a páholyába és órák hosszat kocsizik lakása előtt fel és alá. Az egész város tud már a trónörökös szerelméről és az utcagyerekek egyöntetű kacagása fogadja a herceget, valahányszor kocsija a színésznő lakása előtt megjelenik. A trónörökös már arról álmodozott, hogy lemond koronájáról és valami idillikus fészekbe vonul vissza szíve szerelmével, mikor apja, Péter, az új rácz király nádpálcájával keresztülvágta a már-már állami konfliktussá növekedő gordiusi csomót és a herceget kegyetlenül elnászpálgolta. A szerelmes trónörökös ugyanis még nem több tizenkét évesnél.

Egyházak és iskolák.

Az ev. ref. énekeskönyv új kiadásban. A közkezen forgó és igen elterjedt ev. ref. énekeskönyvnek, mely immáron nyolcz kiadást ért, újabb kiadása készül. Az új kiadás 15 000 példányban jelenik meg.

Báró Baldachy-alapítványa. A báró Baldachy Antal-féle alaphoz a tisztánltal ev. ref. egyház 4500 koronát kapott. Ez összeg a püspöki fizetés javítására szolgál.

Áldozó osztorok a gör. kat. holikusoknál. Holnap ünnepli a görög kath. egyház az Ur Jézus menyemenetelének emlékeztetést, mely alkalomból a helybeli gör. kath. kápolnában az istentiszteletek a következő sorrendben fognak megtartatni: 6 órakor reggeli istentisztelet kenyérdáccsal, délelőtt 9 órakor szt. mise, utána miroválás; délután 3 órakor vecsernye, 4 órakor szt. olvasó.

Egyházzgazdasági ülés. A debreczeni ev. ref. egyház gazdasági bizottsága szerdán délután 3 órakor az egyház tanács-termében ülést tart. Tárgyak: folvó ügyek.

Egyházkerületi közgyűlés. A debreczeni ev. ref. egyházkerület f. hó 25-én tartja közgyűlését.

Vidéki tanítójelöltek vizsgái. A vidéken működő tanító jelöltek képesítő vizsgáit április hó végére tervezte az igazgatóság. Ekkorra azonban a közbejött vasuti sztrájk miatt nem tarthatták meg. Most újabb határidőt tűzött ki az igazgatóság május hó 27-ére.

A Mária Terézia alap átvételéről. fejedelmi akarattal megszabott célokra való fordításáról mindkét helybeli protestáns egyháznak alapító levelet kell kiállítaniok. Ezek különféle akadályok miatt mindezeideig nem voltak véglegesen megállapíthatók, bár évekkel ezelőtt kezelésök alá vettek az alap tekintélyes vagyonát az egyházak. Az ág. ev. egyház presbiteriuma tegnap végre három egyező példányban a miniszteriumhoz való felterjesztés végett bemutatta a tanácsnál az ujonnan szerkesztett alapító leveleket. A luth. egyház a várostól két ízben 13,082 koronát vett átál.

Egy new-yorki üzlethelyiség.

3000 alkalmazottal.

Szép kis üzlet nyílt meg a napokban New-Yorkban a 14. uton. Óriási bazár ez, melyben — minden kapható. A május 1-én megtartott megnyitó ünnepen mindenkit megvendégeltek a tulajdonosok, aki még oly szerény tárgyat vásárolt is, a hatodik emeleten pedig a 23. ezred zenekara hangversenyt

adott, több más zenekar pedig a 10 emeletes épület egyéb részeiben volt elhelyezve.

Az épület 400.000 négyszög öl területet foglal el és alkalmazottainak száma ke-
rek 3000. A tűzbiztonság tekintetében a leg-
messzebb menő intézkedés történt és hirtelen
lebecsátható önműködő vasajtókkal gá-
tat vetnek a tűz tovaterjedésének. Különben
az üzletnek saját tűzoltósága is van. Min-
denféle áru külön pénztárnok kezelése
alatt áll.

Az ötödik emeleten van az óriási tár-
salgó terem, mely egyuttal nagy kirakat is,
ahol az áruminták vannak elhelyezve, me-
lyeket nagyobb vásárlók között kisorsolnak.
A pinczehelyiségben hűsítő italokkal és hi-
deg ételekkel szolgálnak a közönségnek, míg
a nagy vendéglő a hatodik emelet egy részét
foglalja el. Ezen emeletnek kinyuló részén
játékhelyet rendeztek be a szabadban
gyermek részére, ahol szökőkút játszik a
nagy kertben a vízmedencékben pedig arany-
halacska usznak. Ugyanezen emeleten te-
henészet is van, melyen villamos erő által
hajtott gépek segítségével a közönség szemé-
láltára készítik a vaját és sajtot.

A kilencedik emeleten beteg szobák
vannak, az intézet saját orvosa áll itt a köz-
önség rendelkezésére.

A negyedik emeleten a hölgyek társal-
gója talált elhelyezést, mellette az Oriental
helyiség és a manicuring osztály, ahol az
amerikai missek kezeit és ujjakat csino-
sitják. Egész nap fölváltva zenekarok ját-
szanak, szóval olyan élet uralkodik ezen
óriási mértékű üzlethelyiségben, melyről ma-
gának európai ember fogalmát se alkothat,
de azt ki se bírná, mert sokkal idegesebbek
vagyunk, semhogy ily zajnál — ne kellene
mindjárt gondoskodni ideggyógyintézetéről is.

UJDONSÁGOK.

A hajduk papja.

Régi időkbel.

„Magyar írók élete és munkái“
czimű műnek most jelent meg a 85.
füzete, mely a Papp és Pataki név
közt levő írók életrajzát közli. Érdekes
ezek közt Papp Mihály tizenhetedik
századbeli református pap története,
kinek rendkívül becses naplója a haj-
dunánási református egyház levéltár-
ának ereklyéje.

Érdekes az a napló azért is, mert
élénk világot vet a magyarság tizen-
hetedik századbeli zaklatott életére.

Papp Mihály élete nem volt egyéb
folytonos „futásnál“ német, török, ta-
tár és kurucz elől. Naplójában hol a
németek, hol a kuruczok dulása vál-
tozik.

Hogy mily gyakori volt az a fu-
tás, megmutatja az, hogy 1662. ápril.
19-től 1663. február 12-ig, tehát nem
is egy év alatt, háromszor kellett
menekülnie és háromszor prédálták

föl kis vagyonát. 1662. április 19-én
tiszadobi pap korában másodszer kel-
lett menekülnie a dobi erdőbe „az
németeknek istentelen kóborlások
előtt, kik ha valakit megfoghattak
verték, tagoltak, meg fosztottak,
meg öltek, ha buzás vermet avagy
valami életet jószágot, avagy vala-
mely helyben lappangó marhát nem
mutathatott. Ez futásból megh jöt-
tünk 9 may supranotati anni.“ Az
ilyen futás tehát jóideig tartott.

A kuruczok azonban éppen nem
voltak kiméletesebbek. Ezek elől is fu-
tott a nép s vele a pap. Így 1677-ben
arra a hirre, hogy a kuruczok átköl-
töztek Tokajnál „én is szegény fele-
séggemmel, gyermekimmel Téghlásra fu-
ték annyi jószággal, kit a háta-
mon elvihettem.“ Az elhagyott közsé-
get felgyújtotta Hatházi Gergely kurucz
hadnagy.

Az ily viszontagság mellett nem
csuda, hogy Papp Mihály életében ti-
zenkét községben volt pap.

Szökés a letartóztatás elől.

Körözik a váltóhamisító diákok.

Debreczenben feltűnően megszorod-
tak a váltóhamisítási esetek az utóbbi idő-
ben. Alig van hét, hogy újabb és újabb váltó-
hamisítási esetek ne kerülnének a rendőr-
ség elé.

Többnyire az uri osztály elzúllott sar-
jai közül kerülnek ki a váltóhamisítók, bár
akadt már a gyöngébb nemből is, aki erre
a csunya bűnre adta a fejét.

Ha már most hozzátesszük azt is, hogy
a váltóhamisításoknak csupán a huszadrésze
kerül a bíróság elé, mert a megrémült szü-
lők többnyire „rendezni“ szoktak az ilyen
„család“ szennyeseket és fizetnek, mint a
köle, akkor láthatjuk, hogy az ugynevezett
„aranyfiatalság“ vagy a „jövő nemzedék“
mennyire zúllott erkölcsű.

Nem csoda, ha a gondolkodó emberek
teljesen kétségbeesnek a nemzet jövője fö-
lött. A nemzet fájának virágait féreg pus-
títja. Ezekből ép, egészséges gyümölcs nem
lesz soha.

Hová tűnt a régi diákélet Debreczen-
ből? Kiveszett teljesen. Az öskollégium pe-
dig még áll, ifjuságot nevelnek ott ma is,
de más a szellem, más a nevelési rendszer,
más az ifjuság is.

Váltóhamisító diák.

Röviden megemlékeztünk már a Fodor
Zoltán váltóhamisítási esetéről. A rossz utra
tévedt husz esztendő diák a gimnázium 8.
osztályába járt. Az érettségi előtt állott —
és váltót hamisított. Tetézi bűnét a romlott
fiatal embernek az, hogy ez már nem az
első váltóhamisítási esete, mert már az-
előtt is hamisított váltót, de csak most veszt-
ett rajta.

Véletlenül derült ki a mostani eset is,
László József nyomdatulajdonos ugyanis
május 13-án értesült Erber Ernő kereskedő
egyik segédje utján arról, hogy 2400 koro-
nás váltón szerepel, mint kezes. Miután ő
nem irt alá semmiféle váltót, nyomozni kez-
dett. Így tudta meg, hogy a 2400 koronás
váltó tényleg létezik, azon Harsányi Pál
a takarékos és hitelbank tisztviselője az el-

fogadó, ő a kibocsátó és Győry Kálmán,
a mértékhibeletes hivatal főnöke a forgató.

Erre elment Harsányi Pálhoz, aki
szintén kijelentette, hogy a váltóról semmit
sem tud. Most már ketten nyomoztak tovább
és megtudták, hogy a váltó özvegy Gold-
stein Mórné egyháztér 12. sz. a. lakó asz-
szonynál van leszámolás alatt, aki először
azt állította, hogy Grausz Mór pénzügynök
vitte hozzá, sőt azt is állította, hogy Har-
sányi Pál vitte hozzá, de mikor Harsányi
személyesen megjelent nála, őszintén be-
vallotta, hogy a váltót Fodor Zoltán vitte
hozzá leszámítás végett.

Hogy milyen romlott lelkű ez a fiatal
ember, mutatja az is, hogy nem atallotta
megragalmazni Harsányi nővérét azzal, hogy
ő a vőlegénye és 24.000 korona hozományt
kap majd, sőt levelet is hamisított Harsányi
névében és azt adta át özvegy Goldstein
Mórénak. Ez a hamisított levél a következő:

„A talam alulírott által elfogadott, László
József által kibocsátott és Győry Kálmán
által forgatott egy 2400, azaz kettő ezernegy-
száz koronáról szóló váltót, özv. Goldstein
Mórné urnőnek leszámítás végett átad-
tam és annak teljes összegét felvettem.
Debreczen, 1904. május 11.

Harsányi Pál.“

Ez a levél sem volt elegendő, mert
Goldsteinné azt kívánta, hogy Harsányi sze-
mélyesen jelenjen meg nála a pénzért és
talán valami al Harsányit is állított volna
Fodor Zoltán Goldsteinné elé, ha időközben
a vizsgálat meg nem indult.

Szökés.

Hamar nesztét vette a bajnak a fiatal
váltóhamisító és megszökött. Töltött revol-
verét vitte magával és azt mondta: öngyil-
kossá lesz.

Azó a egyre kereste a rendőrség a vá-
rosban, de nem találta. Megszökött. Az
ügyesség most körözi. Hir szerint a Sze-
pességekben bujdosol. Nemi pénze lehet még,
mert ugyanezen három névre sikerült ko-
rabban értékesíteni 1500 koronáról szóló
váltót, amely szintén hamis, de még nincs a
rendőrség kezében.

Kiderült, hogy azelőtt is hamisított vál-
tót már Fodor Zoltán, aki Budapestre a
lóversenyekre is eljárt és igen sokat forgo-
lódott fiatal katonatisztek társaságában. Ki-
hívó magaviselete miatt utálták tanuló társai,
akik jellemzésére azt mondják: képes lett
volna tiz párbajt is vivni a becsületéért.
Szóval igen lovagias gondolkozású volt ez
a — váltóhamisító.

— **Felesleges a pótvásár.** A vasuti
sztrájk miatt igen balul ütött be a debre-
czeni tavaszi nagy vásár. Néhány kereskedő
köztük Kardos László és a Koncsekék tehát
azt kérték a tanácstól, hogy pótvásár enge-
délyezése végett tegyen lépéseket a kor-
mánynál. A tanács elébb is a kereskedelmi
és iparkamara véleményét óhajtotta meg-
tudni. A kamara ma értesítette a tanácsot.
A kereskedők és iparosok körében tett puha-
tolózási szerint egy pótvásár tartása telje-
sen haszonnélkül való kísérlet lenne. Így
tehát aligha lesz szentgyörgynapi pótvásár
Debreczenben.

— **Új kereskedők.** Május hó első
felében az alábbi kereskedők nyitottak
Debreczenben üzletet: Szabó István
szatócs új Móricz-telep 1, Liszka Bé-
láné Kovács Szeréna szatócs Bethlen-
utca 76, Hevesi Gyula gazdasági gép-
kereskedő Piacz-utca 70, Kain Antal

Athelyezés.

Tisztelettel értesitem, hogy (a vezetésem alatt álló) Schenk Ede
Utóda **butor és portale asztalos műhelyt** Miklós-utca 21.
szám alól **Török-Bálint-utca 24. szám** alá helyeztem át.
Elvállalok lakás, portál és boltberendezéseket, butorjavítást és tisztítást
teljesen szejjel szedve feregmentesen tisztítva. **Kész butorok** kaphatók.

Tisztelettel

Vági Izsó.

gazdasági gépkereskedő Piacz-utca 75, özv. *Pattermann Vinczéné Breitner* Katalin szatócs Csapó-utca 100, *Lówi Ignáczné Hász Fáni* rőfös és divatáru kereskedő Piacz-utca 19, *Farkas Jenő* és *Róth Mór* vászon és kézműáru kereskedők Simonffy utca 47, *Weisz Dávid* szena és szalma kereskedés Csapó-utca 103 és ifju *Takár Sándor* szatócs Nyil-utca 80.

— **Az óvó és tankötelesek összerírása.** A rendőrség holnap kezdi meg a város területén az óvó és tankötelesek összerírását, amelyet június 15-ig be kell fejezni.

— **Jog és pénzügyi bizottsági ülés.** A város jog és pénzügyi bizottsága kedden délután tartotta folytatódó ülését *Vecsey Imre* főjegyző elnöke alatt. Jelen voltak: *Magoss György* főügyész, dr. *Fejér Ferencz*, *Kiss Albert* bizottsági tagok és *Varga Károly* jegyző. Ugy látszik, a nagy tárgysorozat a legcsekélyebb érdeklődés mellett fogják letárgyalni. A legfontosabb tárgya volt az ülésnek, hogy a bizottság azt javasolta a tanácsnak, minden iparcikket csak magyar vállalatból szerezzen be és szakértőket küldjön ki, akik minden esetben állapítsák meg, hogy *tényleg magyar gyártmány-e az?* Sajnos, hogy Debreczen város tanácsának csak most ajánlják meg ezt az eljárást. Múltan a tárgysorozat több pontjára nem került a sor a bizottság folytatódó ülésben fogja letárgyalni a hátralevő anyagot.

— **Temetés.** Kedden délután temették el *Tasnádi István*, Debreczen város nyugalmazott erdészét. Temetésén három városi fogaton megjelent a városi hatóság több tagja is.

— **Új iparosok.** A rendőrségnél mint I. fokú iparhatóságnál az alábbi új iparosok váltották az engedélyüket: *Kenyeres György* borbély, *Péterfia 60.*, *Skoth Sándor* fegyverműves piacz utca 34, *Tóth Imre* cipész, *Késes-utca 65*, *Brüll Márton* sütő *Arany János 8*, *Makai Ferencz* kerékgyártó *Simonffy utca 45*, ifj. *Szabó Antal* szabó *Rákóczi utca 29*, *Vámos Károly* férfi szabó piacz utca 32, *Bárany Mór* gőz és olajmalom a *Szent-Anna utca* végén.

— **Halálozások.** *Viski Lator Gábor* posta és táviratisztet súlyos vesztés érte felesége *bodoki Henter Zsóka* életének 26, házasságának 4-ik évében meghalt. Temetése 19-én délután lesz a *Rákóczi utca 53.* számú háztól. — Egy ifju, *piczi bimbócska* hervadt el kedden. A *kis Kaizler Jenő* szünet meg élni. Nem is élt s már el is múlt. Temetése a bánatos szülői háztól az ev. ref. egyház szertartása szerint *szerdán délután 3 órakor* lesz.

— **Dóczy Józsi völegény.** *Dóczy Józsi*ról, a debreczeni származású kiváló népdal- és zeneszerzőről érkezik a kedves meglepetést és örömet keltő hír, hogy völegény . . . Az országos nevű dalköltőben, a kedves barátban, az arany-fiatalság egyik délczag vezértagját veszíti el; de azért bizonyosan a legszeleesebb körben fog igaz örömet kelteni a hír, hogy *Dóczy József* temesvári pénzügyi titkár, az országos nevű nótaköltő eljegyezte *fekete ardói* és nagyarnai *Meyer Guido* cs. és kir. nyug. tábornok leányát, *Ada* kisasszonyt. Az eljegyzés alkalmából mi is a legjobbakat kívánjuk a *Dóczy párnak*; hisz *Dóczy Józsi* a mi lapunknak is kedves munkatársa.

— **Jogászok lakomája.** A jogász ifjuság a jövő hónap elején, a Joghallgatók Segélyegylete elnöke, ifju *Ozory István* tiszteletére bankettet rendez a nagyerdei Dobospavillonban.

— **Az Uránia színház vendégszereplése.** Az Uránia magyar tudományos színház ma nyitja meg négy estére terjedő vendégszereplését a debreczeni színházban. Szinkerül *Német Péter* műve a Berliui élet. Vetített képekben látjuk majd a hatalmas német fővárost. Szép épületei, utcái, terei, művészi emlékei és impozáns közalkotásai mellett lüktető utcái életét is bemutatja mozgófényképekben az Uránia. Sőt a kineamatograf *Vilmos* császárt is többször megjelenteti a fehér vászonon. S a hatalmas imperátor egyaránt érdekes mint katoná, mint államfő és mint családapa. Jegyek előre válthatók *Hegedűs S.* és *Sándor I.* (előbb *László Albert* és *Társ*) könyvkereskedésében.

— **Pályázat karmesteri állásra.** A debreczeni „Petőfi-dalkör” karmesteri állása lemondás folytán megüresedvén, azt a dalkör választmánya pályázat útján tölti be. Felhivatnak tehát a karmesteri képesítéssel bíró urak, miszerint pályázatukat *folyó hó 24-dik napjának délután 5 órájáig Komlóssy Arthur* elnök urhoz (Bethlen-utca 10. sz.) adják be. Javadalmazás évi 480 korona havi 40 koronás részletekben. Kötelezettség hetenként két estén 8-tól 10 óráig rendszeres énekpróbatartás és vasárnap délután egy óra a kezdők részére: a dalkör nyilvános fellépéseiben részvétel s egyéb szerződésileg körülírandó teendők. A választás még e hó folyamán megejtetvén, a megválasztott karmester tartozik működését *folyó évi június hó 1-én megkezdeni.*

— **Vizsgálat a vasutasok ellen.** A rendőrségen kedden délelőtt hallgatta ki *Mile Pál* a sátoraljaujhelyi ügyészség megkeresésére azt a 28 vasutast, akik április 20-án Tokajnál megállottak a 4603. és 4611. számú tehervonatokkal. A kihallgatott vasutasok azzal védekeztek, hogy a forgalmi főnökség utasítását követték csupán, amikor vonataikat megállították. Ezen állításukat hivatalos üzlettávirattal is tudják igazolni. Valószínűleg valamennyi ellen be fogják szüntetni az eljárást.

— **Meghaltak.** *Tözsér Julianna* ev. ref. 2 hónapos csecsemő, *Tasnádi István* ev. ref. 7 éves nyug. városi erdész, *Ajaki Mihályné* gör. kath. 39 éves, *Kéki István* ev. ref. 17 éves tanuló, *Bokor János* ev. ref. 16 éves kondás, *Kaizler Jenő* ev. ref. 10 éves népiskolai tanuló.

— **Eltűnt 20.000 hölgy.** A debreczeni dohánygyár részére *Fiuméből* 77 láda szivarkának kellett volna érkezni, de csak 76 láda érkezett meg, a 77 eltűnt 20.000 darab szivarka tartalmával. Még nem tudták megállapítani, hogy hol tűnt el a 20.000 hölgy.

— **Két új vendéglő.** A napokban két új vendéglős kapott iparengedélyt Debreczenben: *Deák János* az új lovassági laktanyában, *Szabó Lajosné Zsigó Emilia* Csapó-utca 31. sz. alatt.

— **Elgázolt uri nő.** A kerékpárosok nagy része nemcsak este, de nappal is vigyázatlan, aminek oka a csaknem minden napos baleset. Kedden délután 3 óra tájban egy kerékpáros elütötte a *Csapó utczán Pollacsek*

Vinczéné urinőt, aki ájultan esett össze. *Botos István* őrsparancsnok, aki véletlenül jelen volt, az ájult urinőt dr. *Balkányi Ede* orvos lakására szállította, ahol jobban lett, úgy hogy haza térhetett *Varga-utca 11. sz. a.* lakására. A rendőrség az eljárást megindította.

— **A debreczeni „Polgári asztaltársaság”** vasárnap *Czabán Dániel* elnök meghívására társas kirándulást rendezett az elnöknek a vágóhídon tul lévő szőlőjébe rándultak ki. Két omnibusz megtelt a vendégekkel. A szőlőben a szeretetre méltó háziasszony a legszívélyesebben, igazi magyar vendéglátással fogadta a Polgári asztaltársaság tagjain kívül a helybeli összes pékmesztereket is. A társaság játékkal és egyéb mulatozással töltötte el a délutánt. Majd a gazda *Margitka* nevű unokája a Polgári asztaltársaság perselye javára gyűjtést rendezett igen szép eredménnyel.

— **Tovább tart a pék-sztrájk.** A péksegédek követelését csupán özv. *Pányokyné* teljesítette, a többi megtagadta. Eddig 50 péksegéd sztrájkol és csak 12 dolgozik. A békéltető bizottság délután ülésezett *Vetössy Béla* rendőrfogalmazó elnöke alatt az ipartestületben, de a békéltetés nem sikerült. A mesterek, akik a múlt hónapban írásos ígéretet tettek, hogy a segédek méltányos követelését teljesíteni fogják, most hallani sem akarnak róla.

— **Az önakasztó.** A gyöngyelemek korát érjük. Főnt, lent egyaránt gyöngék, gyávák, kicsinyhitűek az emberek arra, hogy az élet viharával megküzdjenek. Ime e szerencsétlen példa, *Kovács András* csapó-kerti, 57 éves napszámos felakasztotta magát. Mire észrevették, meghalt. A szerencsétlen ember nemrég vesztette el feleségét, öt gyermekével maradt vissza. Az amúgy is beteg ember e felett annyira elkeseredett, hogy öngyilkosságra szánta magát.

— **Elkobzott szalonna.** A hus-piaczon *Kertész Lajos* nagytelepi 104. sz. a. lakostól hat oldalas szalonnát koboztak el, amelyről *Csáky János* állatorvos megállapította, hogy az egészségre ártalmas, hullott sertésektől származnak. A nevezett ellen a kihágási eljárást megindították.

— **Meghívó.** Pár nap előtt küldött felhívás alapján a vármegyeház nagytérképében f. év május hó 18-án *Szerdán délután 6 órakor* tartandó uszoda társulati értekezletre az érdekelteket tisztelettel meghívja az elnökség. Tárgy. Elnök, Jegyző és bizottsági tagok választása.

— **Elvesztett ezüst óra.** *Nyerges Lajos* honvéd-utczai lakos hétfőn éjjel a *Miklós-utczától* a nagytemplomig elvesztette fekete fedelű ezüst óráját. A becsületes megtalálót kéri, hogy szolgáltatassa át az óráját a bűnügyi osztályon.

— **Talált felöltő.** A napokban egy gyermek felöltőt találtak, a rendőrkapitányság bűnügyi osztályánál van, hol tulajdonosa kellő igazolás után átvetheti.

x **Valódi angol és sollingen, aczéláru különlegességek,** zsebkések ollók, borotvák, borotváló készülékek és kelékek rendkívül olcsón kaphatók **Mentze Henrik** újdonságok áruházában, *Piacz és Szent-Anna-utca sarkán.*

TÁVIRATOK.

Az orosz-japán háboru.

Sanghajból táviratozzák, hogy Port-Arthortól 7 mértföldnyire éjjel-uappal ágyulvéseket hallanak. Ebből a végső harcra következtetnek. Port-Arthur már nem sokáig tarthatja magát.

Kiűtött a zöld pestis.

Londonból táviratozzák, hogy az orosz katonák közt az eddig nem ismert **zöld pestis ütött ki**, amelyet nem is tudnak gyógyítani. Az egész hadseregben iszonyatos a rémület. A katonák átszökösnek a japánokhoz.

A vasúti sztrájk-bizottság főtárgyalása.

Ismeretes, hogy a vasutasok sztrájkja alkalmából a vizsgálóbíró letartóztatta a sztrájkbizottság tizenhárom tagját, akik ellen hivatali kötelességük megszegése miatt indították meg az eljárást. A vádtanács, a vasutasokat köztisztviselőknek minősítve, az előzetes letartóztatást kimondó határozatot megerősítette, a tábla azonban nem ment bele annak az elbírálásába, vajjon közhivatalnok-e a vasutas, hanem a vádtanácsat szabadon bocsátotta, mert nem talált törvényes okot és módot a fogvatartásra. A szabadon bocsátott sztrájkbizottság tagjai ellen tovább folyt az eljárás. A törvényszék gyorsan végzett a vizsgálattal és a vádtanács döntését mellőzve, már június hó harmadikára közvetlen főtárgyalást tűztek ki az ügyben. A tárgyalás igen érdekesnek ígérkezik, mert a védelem egész sereg tanút jelentett be, köztük gróf Tisza István miniszterelnököt, Hieronymi Károly kereskedelmi minisztert, Vörös László nyugalmazott államtitkárt, mint a kormány képviselőjét, Ludvig Gyula államvasúti elnökgazgatót, Heltai Ferenc országgyűlési képviselőt stb. A szenzációs tárgyalás előreláthatólag két napig fog tartani.

Milliók sikkasztás.

Pétervárról táviratozzák, hogy a Zsarnovnav takarékpénztári sikkasztást Nikista követte el, az intézet pénztárnoka. A nép azt hitte, hogy helyette viaszbabot temettek el, a sirját fölbontotta és ekkor meggyőződtek róla, hogy a sikkasztó valóban meghalt.

Elítelt feltaláló.

Green Vilmost, a hírneves feltalálót hamis bukás miatt 2 hónapi fegyházra ítélte a londoni törvényszék.

Kuroki és Kuropatkin.

Az orosz-japán háboru e két híres tábornoka mérte össze az erejét Liajő folyónál. A mérkőzés az orosz fegyverek vereségével végződött.

Színház.

Az új színigazgató választása ellen.

Több városi bizottsági tag és színházi bérlő a mai napon hasonló szöveggel három felebbezést adott be a városi tanács ama határozata ellen, amelylyel a debreczeni színház igazgatását a következő hat évre Zilahy Gyulára bizta. Felebbezők egyuttal azt is kéri a közgyűléstől, hogy a színház bérlését továbbra is Makó Lajosnál hagyja meg. A felebbezés egy alaki és egy érdemi szempontra támaszkodik. Amaz úgy szól, hogy minden adózó községi lakos törvény szerint jogosítva van olyan községi ügyekben, melyek községi adózással kapcsolatosak, felebbezési jogorvoslással élni; a városi színház bérbeadása pedig anyagi áldozatokkal, miután a bérlő nagy subventióban részesül, amely részben községi adóból, de mindenestre községi jövedelemből nyer fedezetet.

Az érdemi szempont meg abban domborodik ki, hogy a felebbezők alkalmat óhajtanak nyújtani a város nagy számból álló képviselőtestületének arra, hogy a fontos ügyben ítélkezhessek.

Szerintök Zilahy Gyula lehet igen ügyes színész, talán elfogadható színigazgató is; de őt ez utóbbi minőségében a felebbezők nem ismerik. Ellenben Makó Lajosról tudják, hogy minden tekintetben rátermett a színház igazgatására s nincs egyéb hibája annál, hogy városunk szülőtte s hogy éppen színházunk magas fokra emelésében találja legfőbb ambízióját.

Az első felebbezést aláírták: Rickl Antal, Hutflész Kázmér, Dalmy Kálmán, Györfly Aladár, Szabó Sándor, Bosznay István, Váczy János, dr. Mariska György, dr. Vattay Gábor, Kölcsey Ákos, Ungváry József, Beke László, Kéki Sándor, Tóth Béla, Csanak József, Tóth Kálmán, dr. Varga Emil, Kardos László, Gebauer Károly, Békessy László, Sesztina Lajos, Fried E., dr. Bruckner Ernő, Josa Vincze, Nagy Sándor, Lusz-tig Károly, Jobbágy János, Csanak János, Polgári Bálint, Könyves Tóth Kálmán, Herczeg János, K. Tóth Sámuel, Szabó Miklós, Kulcsár Gábor, Dicsőfi József, Nagy Bálint, Rickl Géza, Harangi Sándor, id. Kertész István, ifj. Kertész János, ifj. Kertész István, Gvarmathy János, Vecsey Zoltán, Tamásy Béla, Hajdu Gyula, Jóna Dániel.

A második felebbezést: Móritz Ferencz, Balogh István, dr. Kocsár Gábor, dr. Berger Andor, Debreczeni Lajos, Kiss Bálint és Zöld Mihály.

Mindezekhez mi csupán azt a megjegyzést fűzzük, hogy úgy a színügyi bizottság, mint a tanács *oly nagy többséggel nyilatkozott Zilahy mellett*, hogy e felebbezéseknek aligha lesz foganatja. Az aláírók közül **16 nem városi képviselő**, sokan közülök a tájára sem járnak a színháznak. Zilahy Gyuláról pedig oly könnyedén állítani, hogy nem ért a színigazgatáshoz és olyanoknak állítani, akik meg éppen nem értenek hozzá, kissé mégis az elhajított sulyok benyomását teszi a tárgyilagos bírálóra. Zilahy éveken át dédelgetett kedvence volt a debreczeni közönségnek és mindenki elismeri róla, hogy vérbeli országos nevű művészember, aki évek során át a Nemzeti Színház elsőrendű művésze volt, Aradon pedig a közönség általános megelégedésére működött, mint színigazgató, tehát éppen nem állíthatni, hogy *a színügyi bizottság és a városi tanács nem a legarravalóbb embert választotta meg*. A felebbezésnek ezen része nem lehet jóindulatu és tárgyilagos állítás.

Törvénykezés.

Harozias menyecske. Czibere Miklósné szül. Kovács Eszter asszony nem amolyan mai fajta szecseszsiós dáma, ki a parfüm szagra is elájult, ha úgy esik a sora. Be is bizonyította erős természetét a múlt év őszén is. Az ebadó sorban végrehajtó térült a házához. Nosza neki hevült. Czibere asszony és a végrehajtóval ott járt rendőrt kipenderítette az ajtón, sőt még bal-tát is fogott a hivatalos emberekre. Kedden délután volt a főtárgyalás ez ügyben s a törvényszék hatóság elleni erőszak vétsége címén két napi fegyházzal büntette a harcos menyecskét. Az ítélet jogerős.

Rajta vesztett orgazdák. Özv. Kecskés Bálintné és fiát büntette meg kedden a bíróság, mivel Török Mihály szoboszlói legénytől buzát vettek, bár jól tudták, miszerint a legény a buzát az apjától lopta. A bíróság orgazdaság miatt az anyát 8 és a fiát 3 napi fegyházra ítélte. Az ítélet jogerős.

Hat hónap egy pipaért. A magyar embernek egyik féltve őrzött kincse a — pipája. Ezt a kincset lopta el Pálóczi Miklós 20 éves suhancz Csohány László gazdától a nánási földön fekvő tanyán. Bíróság elé került a dolog és a törvényszék Pálóczi Miklóst, tekintettel arra hogy lopásért már többször volt büntetve, 6 hónapi börtönrre ítélte. Pálóczi az ítéletet megfélebbezte.

Kifosztott óras-üzlet. Még a múlt év őszén történt, hogy Véber Miklós hajdusoboszlói óra és ékszer üzletét éjszaka kirabolták. A csendőrség sokáig kutatott a tettesek után, míg végre sikerül is H. Varga Gábor, Szöllősi Lajos és Tubai Lajos szoboszlói legények személyében kinyomozni a betörő tolvajtársaságot. A keddi főtárgyalás során az említettek tényleg be is ismerték tettöket és a bíróság H. Varga Gabort 3 hónapi, Szöllősi Lajost és Tubai Lajost 6—6 hónapi börtönnel büntette. Az ítélet jogerős.

Izgatás versekkel. Az újjászervezett szocialdemokrata-párt lapja, a Szabad Szó 1903-ban naptárt adott ki előfizetői számára. A naptárban aztán olyan közlemények jelentek meg, amelyekben az ügyészség büntendő cselekményt látott részben a bűnösök földicsérése miatt, részben pedig izgatás czímen. Őt közlemény íróját pörbe is fogta s ezek közül kettőt fölmentett a bíróság, kettőt elítelt, az ötödiknek, Farkas Antal derék hírlapíró társunknak, a „Szegedi Napló” munkatársának az ügyét pedig hétfőn délelőtt tárgyalta a budapesti büntető törvényszék mint esküdtbírószék Zsitvay Leó elnöklete alatt; a vádat dr. Hodászy Antal kir. ügyész képviselte. Farkast az ügyészség osztálygyűlésre való izgatással vádoiták, mert a naptárban közölt versében többek között a következőket írta:

Üvölts, üvölts, miként az eb,
Ha a halálszag csapja meg;
Kialts jogért, s ha nem adnak,
A hol találsz, vegy magadnak!

Mert elloptak a gonoszok,
A zsványok minden jogot;
Hej zsványhad elég volt már!
Más véreből sokat kaptál.

Tépjétek le, tapossátok,
Hogy vissza ne másszon rátok,
Irtátok ki utolsóig;
Mert újra megszaporodik . . .

Majd a naptár másik részében Farkas a parlamentről ír erős tenorban és sorait így fejezi be:

„Legyen a hely a népnek temploma,
Ne uri gögnek fényes csarnoka,
A népszabadság igaz istene,
A hálványdöntő költözzék bele:
Öldösse sorra hazug papjait.”

A vádirat és az inkriminált közlemény felolvasása után a bíróság a vádlottat hallgatta ki. Farkas Antal elmondja, hogy 28 éves, ev. református, makói származású hírlapíró. Nem érzi magát bűnösnek, mert eszé ágában sem volt izgatni, csak jogos kritikát gyakorolt a parlament és egyes munkaadók eljárása fölött. Az esküdtek nem vétkeket mondták és ez alapon a bíróság felmentő ítéletet hozott.

REGÉNY-CSARNOK.

Ki hát a gyilkos?

Bűnügyi regény az amerikai életből. 6.

Keene Silas bement a szobába és megnézte a halottat, majd a padlót vizsgálta, azután megnézte a leveleket, végül a halált okozó sebet mérte meg.

Mindjárt látta, hogy a halált vékony kétélű tör okozta.

Mikor átkutatták az egész házat és megállapította, hogy az íróasztal fiókjából több száz dollár, amelyet Ransom ott tartott, elraboltatott, a titkos rendőr az összehéptet, véres levelet fiatal barátja elé tartotta.

— Hol találtad ezt?

— Az ajtónál, szegény hugom holtteste

mellett.

— Te találtad?

— Nem. Bordine.

— Ki fődözte föl a szerencsétlen esetet?

— Bordine, aki Viktória holtteste mellett állt, kezében e levéllel, mikor én hazakerkeztem.

— Barátod ő?

— Hát igen, legalább eddig úgy gondoltam, hogy az.

— Mond csak a keresztnévét.

— Gusztáv.

— Hm — mormogta a detektiv és halkán füttyölni kezdett, ami a rendes szokása volt ha jó nyomot talált.

— Figyelmeztetek, hogy őszintének kell lenned. Mond meg nekem leplezetlenül, milyen viszony volt a hugod és Bordine közt?

— Jó barátságban voltak.

— Többet nem tudsz? — kérdezte a detektiv és erősen a szemé közé nézett a fiatal embernek.

— No igen, lehetséges, hogy még bizalmasabb viszony fejlődött volna ki köztük, ha Viktória életben marad.

— Azt gondold: szerettek egymást?

— Igen.

— Hogy hatott reá ez az eset?

— Ezt nem tudhatom, de látszólag nem renditette meg egész valóját.

— Elég — mondta a detektiv és komoly gondolatokba mélyedt, majd összehajtogatta a levelet és zsebre tette.

— Ezt a levelet meg kell őriznem — jegyezte meg. A halottkémet természetesen értesíteni kell. Valóban ez szomorú eset. Nem is gondoltam ilyen eshetőségre, amikor az őrállásom elhagytam, hogy téged fölkeresselek. Ez az eset az egész környéket irtózatlan fogja eltölteni. Most én éppen New Yorkból jöttem és Chicagóba igyekeztem, a hol egy pénzhamisító rejtezik. Nem kaptam ugyan megbízást arra, hogy őt kinyomozzam, de...

(Folytatjuk.)

Hajdusági Bajuszpedró.

Védjegy.

Szép bajusz

nyerhető a híres Hajdusági bajuszpedró használata által, mely legjobb az összes bajuszpedró készítmények között. A bajuszt nem törli, nem tépi, mindég szép állásban tartja és soha sem keményedik meg.

Egy doboz 50 fillér.

Kapható:

Dr. Rotschnek V. Emil utóda

Grósz Nagy Ferencz
gyógyszerésznél
DEBRECZEN, Kossuth-u. 8 sz.

Valamint minden debreczeni gyógyszerárban.

Erdei József

épület- és műlakatos
DEBRECZEN, Kandia-utca 19.

a legolcsóbb árak mellett vállal épületeknél előforduló egyszerű és díszmunkákat.

Vasszerkezet munkákat benyújtott, vagy általa szerkesztett rajz után tökéletes kivitelben. Kívánatra tervvel és rajzzal is szolgál.

Gyors és sikerült munkáért felelősséget vállal.

A tavaszi és nyári idényre érkezett mosó áru újdonságaimat u. m. Cosmanosi duchesse szatténok, francia katonok és batistok, piquék, átörött fehér ajour és himzett batistok, fiu ruhákra való czérna szövetek, elsőrendű minőségű czérna fonal, Creás és Rumburgi vásznak, Schroll-féle chiffonok, csikós jegyű havasi vásznak, csipke függönyök, ág- és asztal terítők, saját készítettésű paplanok, harisnyák, keztyük és mindennemű rövid árak raktárát olcsó szabott árak mellett ajánlja

Teljes tisztelettel

Nádudvary Lajos

Vágó Andor-féle üzlet

főtér, a nagytőzsde mellett.

Az érdeklődő nagyközönség figyelmébe!!!

Első Debreczeni Házasságközvetítő Intézet
(Magyarország összes vidéki városainak egyedüli közvetítő intézete.)
Közvetít házasságokat a legnagyobb titoktartás mellett.

Okmányszerző vállalat!

Megszerez nagykorúsítási, nősülési, örökbefogadási, katonai, telepedési, névvaltoztatási, ipar- és mindennemű más engedélyeket gyorsan és jutányosan.

Mindennemű kérvények és bármennyű írásmunkák bárhány példányban gyorsan és jutányosan készíttetnek az Okmányszerző vállalat Remington írógépjén szép kivitelben szakavatott erőktől!!!

Magánkutató, privátdetektiv vállalat!

Elfogad mindennemű magánmegbízásokat, nyomozásokat és megfigyeléseket a legdiszkréttebb ügyekben is. Lebonyolítja a legkényesebb családi ügyeket is a legnagyobb titoktartás mellett.

A vállalat tulajdonosa:

Nagy Lajos
volt ügyvédsegéd.

Irodája Mester-u. 7. sz. alatt. Telefon 335. sz.

5299—5661/1904.

Hirdetmény.

A városi szegényházban levő intézeli tagok élelmezésének f. 1904. évi nov. 1-től számítandó 6 — hat egymásután következő évre leendő biztosítása tárgyában zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetünk s a versenyzőket következőkre figyelmeztetjük, u. m.:

1. A zárt ajánlatok f. évi június hó 13. napjának d. u. 5 órájáig adandók be a polgármesteri hivatalhoz s később beadott utó- vagy távirati ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

2. Ajánlatot tevő zárt ajánlatához 500 korona készpénz, vagy óvadék-képes értékpapír, avagy helybeli pénzügyintézet betéti könyvnek óvadékkal letételel tanúsító házipénztári igazolójegyet tartozik csatolni; ezen óvadék a vállalatot elnyert egyén részéről biztosítékul 1000, egyezer koronára lesz kiegészítendő.

3. Ajánlatot tevő tett ajánlatával 30 napig kötelezettségben marad s a tanács fenntartja magának a jogot, hogy a tett ajánlatok között szabadon választhasson.

4. A különös feltételek a polgármesteri hivatalban, a városi számvevőségénél, s a szegényházi gondnoknál megtekinthetők s az írásbeli ajánlatba — hol az egységárak számmal és betűvel is kiirandók — ajánlattevő határozottan kinyilatkoztatni köteles, hogy a feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti.

A zárt ajánlatok f. évi június hó 14. napján d. e. 11 órakor a városháza nagytermében nyilvánosan fognak felbontatni.
Debreczen, 1904. május 13.

A városi tanács.

Apró hirdetések.

10 szögig 40 fillér, azontúl minden szó 2 fillér. A egkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Svájczl órák törvényes jellel **Horváth óraművesnél** Debreczen, **Hatvan-utca** 2. Javítások 2 évi jótállással, pontosan szabályoz faló órákat is 24 óra alatt saját rendszerű szabályozó készülékkel.

Óriási kávé behozatal és kiviteli raktár **Lin-denfeld J. Jenőnél**, **Városház-utca** 2.

Száraz raktár helyiséget és pinczét keresek a nagytemplom közelében. Czim megtudható a kiadóhivatalban.

Eladó ház, tágas 3 rendbeli lakással, pincze és hatszáz kvadrát jó szőlővel jutányosan eladó. Homokkert 59.

Könyvedvelők figyelmébe! Egyesületi, saját könyvtárak, vagy egyes könyvek bekötését, valamint disz munkákat is jutányos árban készít **Antalfy Ferencz** könyvkötő, bördízműves, **Piacz-u.** 31. a városházzal szemben.

Csak rövid ideig nagy raktár miatt a legfinomabb bőrkezttyü jótállással 90 krajczárért, czérna és selyem kezttyü a legújabb francia gyártmány a legolcsóbban kapható **Vitárius Béla** kezttyüs és kötszerésznel Debreczen, **Tisza-palota**.

Lakás változtatás. Tudatom, hogy lakásomat, mely eddig **Hatvan utca 31. sz.** alatt volt **Széchenyi utca 27. szám** alá helyeztem, **Popper Davidné** okl. szülésznő. Debreczen, **Széchenyi u. 27.**

Egy csinosan butorozott szoba külön bejárattal, **Széchenyi-utca 27. sz. a.** kiadó.

Boreczet, kitünő, házilag készült eladó. Czim **Hatvan-utca 9. a.** házmesternél.

Egy csinosan berendezett külön bejáratu utcai szoba egy vagy két fiatal embernek kiadó. **Simonffy-u. 19. sz. a.**

Egy tanuló azonnal felvétetik a **Maradék** áruházban, Debreczen, **Piacz-u. 17.**

Táncztanítási jelentés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy e hó 24-ikén, azaz kedden

az új táncztanfolyamot

megnyitom a legjutányosabb tandij mellett és minden vasárnap 8 órától 12 óráig tartó **kis bált rendezek.**

Beiratásokat elfogadok a mai naptól bármely időben lakásomon **Kandia-u. 10 szám** alatt, vagy a táncziskola helyiségében a **Margit fürdő** disztermében.

Tisztelettel meghívom a tánczkezdő fiatalságot **pünkösd** első napjára, reggelig tartó

ifjúsági bált

rendezek. Belépti díj tetszés szerint.

Maradok tisztelettel

Szabó Miklós

táncztanító.

PÜNKÖSDI

vásár leszállított áruk mellett

Rózsá

divat áruházában.

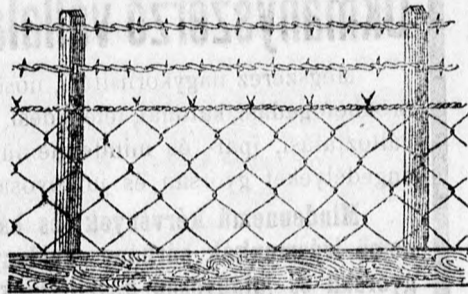
Raglanok utazásra angol szövethől, lüszterből, **Paletok**, **Gallérok**, **Remek** kivitelü, díszített női kalapok meglepő választékban, **mesés** olcsó árban kaphatók. **Blousok** fél árban. **Napernyők** fél árban.

NEUBAUER JÁNOS

vassodrony-szövet, szita áru, szabadalmazott kocsi-ülés, ruganyos ágybetét és sodrony-kerítések gyára.

DEBRECZEN, Kétmalom-utca 4-ik szám.

Üzlethelyiség: **Piacz-utca 12. az „Arany Bika” szállodával szemben.**

Gyártmányaimra számtalan sok kitüntetést és előismerést nyertem.

Készítek mindennemű sodronykerítést a legegyszerűbbtől a legdíszesebbig. **Fácánosok**, **erdők**, **szőlők**, **gyümölcsösök**, **udvarok**, **parkok**, s **baromfi udvarok** kerítését, **szőrörösta** szöveteiket, **föld és kavics áthányórostákat**, **sodrony lábtörítőt**, **ökörszajkosarakat**, **szóval mindennemű drótmunkákat**. **Kitünő ruganyos ágybetéteket**, s **szabadalmazott ruganyos aczél sodrony kocsiülést**

Ezen minta szerint készült kerítés igen olcsó s minden eddigi kerítést felülmul tarósság és czélszerűség tekintetében.

Kivánatra képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

Szíves pártfogást kérve

NEUBAUER JÁNOS.

Kiköltözés miatt rendkívül olcsó!

Építkezés miatt nemsokára jelenlegi üzlethelyiségből ki kell költöznöm. Ennél fogva óriási dus raktáramat **apasztani** vagyok kénytelen.

Tisztelettel adom tehát a nagy közönségnek szíves tudomására, hogy ez alkalommal tulzsufolt áru raktáramat minden elfogadható áron bocsátom eladásra.

Kartonok már 16 krtól feljebb, **óriási választéku nyári színes és fekete**; **gyászkelmek** 25 krtól feljebb. **Jó mosó, szintartó Batizok**, **Zephírek**, **Kanavászok**, **Harisnyák**, **Kezttyük**, **Kötények**, **Ingek**, **Zsebkendők**, **Papánok**. Kiemelem:

Fejrevaló kendőim

olcsóság és szépség tekintetében minden fajban.

Selyem kendő 65 krtól, Karton 14 krtól feljebb.

Bokréta-kendőim építkezőknek.

Kész szövet-aljak 2 frt 20 krtól, Karton aljak 1 frt 20 krtól, **Blouzok** 75 krtól feljebb. **Gyermek-, fiu- s leány-ruhák.**

Teljes tisztelettel

STEIN LÁSZLÓ,

vászon-, kézmű-, rövidáru-üzlete, a **Kendők királynéjához.**

Debreczen, Degenfeld-tér, kenyér-piacz.

Minden elfogadható áron!

Raktár apasztása miatt!